

Ἡ ἀλλαγὴ τοῦ ὠράριου ἐργασίας

Μεγάλη ἀναταραχὴ ἔχει προκαλέσει τὸ νέο διαρκὲς ὠράριο ἐργασίας σὲ τράπεζες καὶ ἄλλοι. Εἶναι βέβαιο ὅτι τὸ μέτρο δὲν ἦταν μελετημένο. Ὅπως συνήθως, τὸ θέμα «λύθηκε» πρόχειρα καὶ ἀποσπασματικά. Γι' αὐτὸ καὶ δὲν ἦταν δυνατό νὰ πετύχει.

Πρῶτ' ἀπ' ὅλα ἔπρεπε νὰ ληφθοῦν ὑπόψη τὰ μικρὰ παιδιά τῶν ἐργαζόμενων γονέων, πού ἕνας ἀπὸ τοὺς δύο πρέπει νὰ τὰ γυρίζει σπίτι τὴν ὥρα πού σχολάζει τὰ σχολεῖα ἢ οἱ παιδικοὶ σταθμοί. Εἶναι γνωστὸ ὅτι οὔτε οἱ παιδικοὶ σταθμοὶ οὔτε τὰ σχολεῖα κρατοῦν τὰ παιδιά ὡς τις 4 ἢ 5 τὸ ἀπόγευμα. Καὶ δὲν μποροῦν καὶ νὰ τὰ κρατήσουν. Γιατί, κι' ἂν ἀκόμα τὰ παιδιά πάρουν τὸ φαγητὸ ἔτοιμο ἀπὸ τὸ σπίτι τους, δὲν εἶναι δυνατό νὰ μείνουν γιὰ νὰ φάνε στὸ σχολεῖο, ἀφοῦ νωρὶς τὸ ἀπόγευμα συχνὰ ἀρχίζει δευτέρη βάρδια μαθητῶν στὸ ἴδιο κτίριο τῶν δημόσιων σχολείων μας.

Ὁ Σύνδεσμός μας εἶχε ἄλλοτε προτείνει τὴν ἐφαρμογὴ τοῦ ἐλαστικοῦ ὠραρίου. Ἄλλ' αὐτὸ εἶναι κάτι τελειῶς διαφορετικόν. Αὐτὸ σημαίνει ὅτι ἡ ἔναρξη καὶ τὸ τέλος τῆς ἡμερήσιας ἐργασίας ἔχει μιὰ ἐλαστικότητα 1-2 ὥρων, ὥστε οἱ ὑπάλληλοι, κατὰ τὴν δὴλωσὴ τους — πού πρέπει, βέβαια, νὰ προσαρμόζεται καὶ μετὰ τὰς ἀνάγκες τῆς δουλειᾶς — μποροῦν νὰ ἐπιλέγουν τὴν ἀκριβῆ ὥρα προσέλευσης ἢ ἀποχώρησής τους. Ἔτσι, τὶς κεντρικὲς ὥρες ἐργασίας — πού θὰ εἶναι καὶ οἱ ὥρες προσέλευσης τοῦ κοινού — ὅλοι οἱ ὑπάλληλοι εἶναι στὴν ὑπηρεσία. Μερικοί, ὅμως, ἔρχονται τὸ πρωῖ ἐνωρίτερα καὶ ἀποχωροῦν ἐνωρίτερα τὸ μεσημέρι, τὸ ἀντίθετο δὲ αὐτοὶ πού ἔρχονται ἀργότερα. Ἐννοεῖται ὅτι οἱ ὁμάδες ἐκείνων πού ἔρχονται ἐνωρίτερα ἢ ἀργότερα κανονίζονται ἀπὸ πρὶν, σὲ συνεργασία ἐργαζομένων καὶ ἐργοδοτῶν. Τὸ σύστημα αὐτό, πού ἡ ἐφαρμογὴ του εἶχε ἀρχίσει σὲ ἐλβετικὲς τράπεζες καὶ ἐπεκτάθηκε ἀργότερα σὲ διάφορες ἐταιρίες τόσο στὴν Εὐρώπῃ ὥστε καὶ στὴν Ἀμερικὴ, ἀποδείχθηκε ἐξυπηρετικὸ καὶ γιὰ τὶς δύο πλευρὰς, ἐργαζόμενους καὶ ἐργοδότες. Προπαντὸς ὅμως ἐξυπηρετεῖ τὰ παιδιά. Γιατί οἱ ἐργαζόμενοι σύζυγοι μποροῦν νὰ κανονίσουν διαφορετικὴ ὥρα προσέλευσης ἢ ἀποχώρησης ἀπὸ τὴν ὑπηρεσία. Ἔτσι, αὐτὸς πού θὰ πάει ἀργότερα στὴ δουλειά, πάει τὸ παιδί του στὸ σχολεῖο ἢ στὸν παιδικὸ σταθμὸ, ἐνῶ αὐτὸς πού πῆγε ἐνωρίτερα ἀποχωρεῖ καὶ ἐνωρίτερα καὶ ἔτσι παίρνει αὐτὸς τὸ παιδί ἀπὸ τὸ σχολεῖο.

Τὸ σύστημα αὐτό, πρακτικόν, φιλελεύθερον καὶ ἐξυπηρετικόν, ἔχει καὶ τὸ προσόν νὰ βοηθᾷ στὴν ἐλάττωσι τῆς συμφορήσεως τῆς κυκλοφορίας. Βέβαια, γιὰ νὰ ἐφαρμοσθεῖ κι' αὐτό, χρειάζεται κάποια μελέτη καὶ ὀργάνωσι. Ἄλλ' αὐτὴ εἶναι ἀπαραίτητη σὲ κάθε ὀρθολογικὴ διευθέτησι κοινωνικῶν προβλημάτων.

Ἡ πρόχειρη μεταφύτευσι ξένων συστημάτων μέσα

σὲ ἐντελῶς διαφορετικὲς κοινωνικὲς δομὲς καὶ κλιματολογικὲς συνθήκες εἶναι καταδικασμένη νὰ ἀποτύχει. Ἡ συνεχὴς ἐργασία ὡς τις 4 τὸ ἀπόγευμα τοὺς καυτοὺς μῆνες τῆς Ἀθήνας, ὅποτε ὁ ἐργαζόμενος θὰ φθάσει σπίτι του γύρω στις 5 τὸ ἀπόγευμα, ἐξουθενωμένος ἀπὸ τὴν ζέστη καὶ χωρὶς τὴν ἀπαραίτητη γιὰ τὸ κλίμα μας μεσημεριανὴ ἀνάπαυσι, εἶναι ἐντελῶς ἐξω ἀπὸ κάθε πραγματικότητα καὶ γιὰ τὶς δύο πλευρὰς. Συγκεκριμένα, ὁ ἐργαζόμενος θὰ ἐξαντληθεῖ σωματικὰ καὶ νευρικὰ καὶ ὁ ἐργοδότης δὲν θὰ ἔχει ἀπόδοσι μετὰ τὶς δύο τὸ μεσημέρι. Οἱ πολῖτες δὲν βολέονται νὰ πᾶνε τέτοια ὥρα στις ὑπηρεσίες ἢ τὰ καταστήματα γιὰ τὶς δουλειές τους. Καὶ τὰ παιδιά; Σκέφθηκε κανεὶς τί θὰ γίνουν τὸ χειμῶνα πού πᾶνε στὸ σχολεῖο, ὅταν στὴν οἰκογένεια ἐργάζονται καὶ οἱ δύο γονεῖς;

Ξέρω τὴν εὐκολὴ ἀπάντησι: Ἄς καθῆσει σπίτι τῆς ἡ μητέρα νὰ φροντίζει τὰ παιδιά τῆς κι ἂς ἀφήσει τὴν ἐξωσπιτικὴν δουλειά. Πιὸ ἀδίκη καὶ πιὸ ἐπιπόλαιη ἀπάντησι δὲν μπορεῖ νὰ ὑπάρξει. Ἄδίκη, γιὰτὶ κανεὶς δὲν μπορεῖ νὰ ἀφαιρέσει τὸ δικαίωμα ἐργασίας ἀπὸ κανένα ἄνθρωπον καὶ μάλιστα πολίτη χώρας δημοκρατικῆς πού ἀναγνωρίζει συνταγματικὰ τὸ δικαίωμα ἐργασίας. Κάθε ἄνθρωπος ἔχει δικαίωμα νὰ ἀποκτήσει τὴν οικονομικὴ ἀνεξαρτησία του μετὰ τὴν ἐργασία του — ἀπαραίτητη προϋπόθεσι γιὰ μιὰ ἀξιοπρεπὴ καὶ ἀνεξάρτητη προσωπικότητα. Ἄλλὰ ἀκόμη κάθε ἄνθρωπος ἔχει δικαίωμα νὰ ἀξιοποιήσει τὶς ἱκανότητες πού ἡ φύσις καὶ ὁ μόχθος του (μελέτες κλπ) τοῦ προσπόρισαν. Ἄλλιῶς αἰσθάνεται ἄνθρωπος ἀνικανοποίητος, μετὰ ὅλες τὶς δυσάρεστες ἐπιπτώσεις στὸν ψυχικὸ του κόσμον καὶ στὴν οἰκογενειακὴ ἀτμόσφαιρα.

Ἄς ἐξετάσουμε ὅμως καὶ τὴν ἐντελῶς πρακτικὴν, οικονομικὴν πλευρά, πού ἐμεῖς δὲν θεωροῦμε πάντως οὔτε ὡς τὴ μόνη οὔτε ὡς τὴν πρώτην. Σκέφθηκαν ποτὲ αὐτοὶ πού προβάλλουν ἀβασάνιστα τὴ «λύσι» νὰ παύσει ἡ γυναῖκα νὰ ἐργάζεται, τί θὰ γίνεῖ ἂν αὐτὸ συμβεῖ αὔριο; Πόσων ἑλληνικῶν οἰκογενειῶν θὰ πέσει ἀπότομα τὸ εἰσόδημα; Τὸ ξέρουν ὅτι σήμερον τουλάχιστον οἱ μισὲς οἰκογένειες στηρίζονται στὰ κέρδη δύο ἢ τριῶν προσώπων — ἀπὸ τὰ ὅποια συχνὰ τὸ ἕνα, λιγότερον συχνὰ τὰ δύο καὶ κάποτε τὸ μοναδικὸ ἐργαζόμενον μέλος, εἶναι γυναῖκες; Ἀναλογίσθηκαν τί θὰ ἐσήμαινε ἡ ἀφαίρεσι αὐτῶν τῶν πόρων σὲ τέτοια μάλιστα δύσκολη οικονομικὴ περίοδο; Τί πτώσι τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος καὶ τί κοινωνικὴ ἀναταραχὴ;

Καλὰ θὰ κάνουμε νὰ βασανίζουμε περισσότερον τὰ προβλήματα πρὶν φθάσουμε σὲ ἀποφάσεις. Οἱ Ἕλληνες πιστεύουμε ὅτι εἴμαστε πολὺ ἐξυπνοὶ, καὶ γι' αὐτὸ εἴμαστε ἀφόρητα προχειρολόγοι. Ἐνῶ οἱ κατὰ τὴν κρίσι μας «κουτόφραγκοὶ» κάνουν πολὺ σοβαρότερα καὶ γι' αὐτὸ ἐπιτυχέστερα τὴ δουλειά τους.

Α.Γ. - Μ.